

PAUTES PELS VETLLADORS DEL CAMÍ DELS PAÏSOS CATALANS

Manual tècnic de senyalització

Funció dels Vetlladors del Camí

Els vetlladors del Camí són el pal de paller, l'ànima del Camí, la gent de cada lloc que es coneix i s'estima la seva terra i que participen en **repassar un o dos cops l'any els senyals del seu tros de Camí**, tant del nucli urbà com de fora el nucli.

En els trams nous, poden participar en la definició de l'itinerari i en la senyalització inicial.

Altres funcions voluntàries dels vetlladors:

A banda de la funció principal de marcar i repassar els senyals, els vetlladors, lliurement poden fer un paper d'impulsors inicials del projecte, per exemple convidant a més vetlladors, afegint continguts sobre el seu municipi a la Camipèdia, convidant-hi a altra gent a fer-ho, fent caminades obertes al seu tram, participant en caminades de vetlladors d'altres trams, fent difusió de l'ús lliure del Camí, l'adhesió de nous establiments a la xeC, publicant activitats de qualsevol tipus a l'Agenda oberta de elcami.cat, etc.

criteris tècnics de senyalització

La marca del Camí:

camí troncal
(uneix les comarques)

circuits brancals
(uneix pobles propers
no inclosos al troncal)

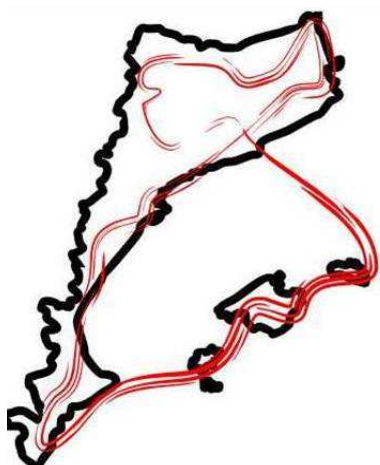
circuits locals
(visita de punts d'interès locals fora
del camí troncal o brançal)

Indicador de pas barrat (camí equivocat):

(Vegeu els codis de cada color més avall).

La marca representa la forma de 8 que té el Camí en el seu conjunt i que enllaça tots els Països Catalans.

Les obertures de la marca orienten també sobre la direcció a seguir:

SENDERISME
CULTURAL

La marca del Camí està inspirada en la forma de 8 que té el Camí.

Una de les obertures de la marca ens indica d'on venim i l'altra mira cap on continua el camí.

Sentit i sistema de senyalització

Si bé El Camí té un **sentit preferent de marxa** teòric o simbòlic (en el sentit Illes → País Valencià → Empordà → Catalunya Nord, etc.), **se senyalitza per poder-lo fer bidireccionalment** (en tots dos sentits de la marxa).

Això comporta que el caminant s'ha de trobar **un senyal abans i després de cada trencall**, tant si va com si torna, de manera que encara que no sàpiga interpretar el codi de les obertures de la marca (explicat més amunt), en veure la marca passat el trencall ja sabrà quin és el Camí bo a seguir.

La senyalització es complementa posant una **aspa de "camí equivocat"** de mida petita i discreta als trencalls importants que no cal seguir. Les aspes convé posar-les uns metres entrat el camí erroni, i sempre que es pugui que es vegin **frontalment**.

Sobre quins suports marquem?

Marquem sobre qualsevol suport que estigui ben fixat i que deduïm que pot durar molt temps.

Quan hi ha diverses opcions per triar, **és preferible pedres** grans que no arbres, i parts obagues que llocs on hi toca el sol de ple.

Si marquem **sobre arbres**, quan l'escorça sigui irregular convé pelar-la una mica abans amb un podall o gavineta llarga que, idealment, es pugui agafar per ambdues bandes.

Cal tenir present que una part molt important de les marques, siguin amb pintura o amb plaquetes sobre pals postissos, tenen una **durabilitat baixa**, per raons molt diverses (desaparició del suport artificial per un cop o perquè ha caigut, un arbre pot ser tallat, l'herba i

les branques creixen i tapen, a les poblacions un cotxe aparcat pot tapar un senyal, etc.). Cal estudiar bé, doncs, on posem cada senyal.

Evitem pintar sobre façanes de cases sense demanar permís.

En **parcs naturals**, on hi ha normativa pròpia, normalment no està permès pintar sobre elements naturals.

Si no s'obtingués permís, es pot optar per pintar només sobre els suports artificials existents (que només compet al propietari d'aquell suport) i, on no n'hi hagi, es poden fer **fites de piles de pedres**. En aquest cas, es pot posar una pedreta a la pila pintada del color de la marca (vermell o groc, segons si és troncal o brançal).

En quin pla i posició col·loquem el senyal?

Quan sigui prou clar, preferentment pintem les marques **mirant cap al mig del Camí** (no mirant frontalment al caminant). D'aquesta manera, les veuen tant els que venen com els que van.

Sempre que sigui convenient en llocs enrevessats o de fàcil confusió, **la podem pintar mirant frontalment al caminant**, tenint present que aquella marca, els que vinguin en sentit contrari, no la veuran. Llavors, cal reforçar bé les marques en el sentit contrari; és a dir, duplicar la marca a banda i banda.

Alçada de la marca:

En camins, si marquem **sobre pedres**, normalment estaran a prop de terra.
Si marquem **sobre arbres o pals artificials**, més o menys marquem a una alçada per sobre del cap.

Reculem sempre abans de pintar la marca, per garantir que es veu bé des del lloc on el caminant dubtarà i la cercarà amb la mirada.

En poblacions, marquem preferentment a la vora de les voreres, sempre abans i després de tots i cadascun dels trencalls (cada cantonada és una cruïlla de camins).

IMPORTANT: mai deixem de posar una marca en un trencall pressuposant que hi ha una lògica clara de deduir per on continua el camí, ja que hi ha mil casuístiques: de vegades l'itinerari continua el camí principal però d'altres el deixa inesperadament; de vegades trenca en perpendicular però d'altres el trencall fa com si reculés inicialment, etc.), i també hi ha tantes lògiques com persones. Hi ha persones avesades a caminar i de fàcil orientació, i d'altres que no en tenen gens.

Sense sobresenyaltzar, cal **no escatimar marques** perquè la gent no es perdi ni en el sentit preferent del Camí (vegeu-lo en el mapa detallat del web) ni en el sentit contrari, tenint present que a la pràctica costen de veure i que moltes desapareixeran.

Cada quan posem marques?

Els criteris de senyalització senderista i el sentit comú estableixen que **cal marcar absolutament tots els punts on hi ha més d'un camí a seguir**, sigui estret o ample, és a dir, en tots els trencalls o punts que poden ser dubte per qui no es coneix aquell territori.

Quan portem molt camí sense cap trencall, encara que no tingui pèrdua, s'estableix que cal fer de tant en tant **marques de confiança**, cada 100 o 150 m aproximadament per reafirmar al caminant que no s'ha saltat cap trencall despistadament.
No les fem tampoc a cada quatre passes, perquè la sobresenyaltzació pot crear un efecte de molèstia al caminant i a la gent del territori que passi per aquell camí.

Materials per senyalitzar

Tipus de pintura

Recomanem esmalt acrílic, ja que no té tants dissolvents tòxics com l'esmalt sintètic i els pinzells i les mans es renten amb aigua (no cal aiguarràs ni dissolvent).

Normalment cal demanar a les drogueries i cases de pintura que l'elaborin in situ amb la màquina mescladora a partir d'1 kg d'esmalt acrílic.

En el seu defecte, també es pot emprar esmalt sintètic.

Codis dels colors

VERMELL (marca del troncal). Codi del color: Pantone 186 (RAL equivalent: 3020; tipus "vermelló")

GROC (marca dels circuits brancals, que uneixen diverses poblacions properes al troncal). Codi del color: Pantone 116 (RAL equivalent: 1021, o bé 1023, ó 1018; Paràmetres RGB equivalents: 254 – 203 - 0)

VERD (marca dels circuits locals o capilars). Codi del color: Pantone 362 (RAL equivalent: 6017)

Tipus de pintura: **esmalt acrílic** (va molt bé perquè es netegen les mans i els pinzells amb aigua; normalment cal demanar a la botiga de pintures que facin la mescla amb el color indicat).

També va bé l'esmalt sintètic brillant, si bé és més tòxic i cal aiguarràs o dissolvent per netejar les mans i els pinzells.

Pinzells i estris

Recomanem portar pinzells rodons, més o menys del gruix d'un dit anular o polze (de mida entre 12 i 16).

Ampolla d'aigua petita de plàstic retallada (per no haver d'obrir i tancar cada vegada el pot de pintura, és molt aconsellable portar una el més amunt possible (cal tallar-la, perquè el pas estret del tap embrutaria molt el pinzell en posar-lo i treure'l).

Cal dur un podall o ganiveta llarga per poder pelar l'escorça dels arbres on calgui pintar un senyal (per arbres d'escorça irregular).

Un drap vell per eixugar possibles regalims.

Roba apta per ser tacada.

TRAMS NOUS: definició de l'itinerari

En aquests casos, la implantació del Camí normalment passa per aquestes passes:

1. **Marcar sobre mapa de la zona una boira de punts d'interès.** Consultar la màxima gent possible del municipi per no deixar-nos-en cap d'important, tant de dins com defora del nucli urbà.
2. **Dibuixem sobre el mapa diferents possibilitats d'itineraris.**
Cerquem sempre camins públics, i prioritzem usar itineraris que ja estiguin senyalitzats (GR, PR, SL, rutes culturals, etc.), a fi de potenciar-los i crear sinergies.
Consensem l'itinerari proposat amb la gent del municipi, dels municipis veïns i amb l'Ajuntament, aprofitant per demanar-li permís per senyalitzar al nucli urbà amb discretes marques de pintura a les vores de les voreres.
La proposta s'envia a la Comissió de Trams del Pas per garantir criteris comuns en tot El Camí.
3. **Pràctica de senyalització**
Un cop clar l'itinerari, fem una pràctica de senyalització conjunta els vetlladors de cada tram i un membre del Pas, a fi de garantir els criteris generals de senyalització, al mateix temps que se georeferencia l'itinerari amb GPS.

Criteris generals per la definició del Camí

1. **El tram** (sigui troncal o brançal) enllaça **el màxim nombre de poblacions** possible, encara que fem alguns "meandres" però sense fer marrades exagerades i evitant sempre colls d'ampolla i becs pronunciats. Les poblacions de la comarca que quedin fora, es podran enllaçar posteriorment mitjançant brançals.
2. **Dins de cada terme municipal**, el Camí enllaça el màxim nombre de punts d'interès possible. Si queden llocs de molt interès fora del troncal, s'inclouran mencionant-los a la guia. Si no fos suficient per un elevat interès local, es pot plantejar un brançal (marca groga, si és que ja s'estén a més municipis propers, equivalent als PR) o marca verda (si és un petit circuit local, equivalent als SL).
3. **Els brançals** (marca groga) es plantegen de manera que enllacin el màxim nombre de municipis propers. No se salten poblacions principals del troncal (no és una drecera, ni, sinó que surten d'una població i van a parar a la següent).

Calendari de repàs dels senyals per part dels vetlladors

Per a la sostenibilitat del Camí, cal que els vetlladors de cada tram estableixin el seu **calendari de repàs** de llurs etapes i el comuniquin al Pas (elpas@elcami.org; vegeu els telèfons de cada país al peu de www.elcami.cat)

Opció A: els vetlladors que volen anar sols, aprofitant passejades o excursions seves, simplement ho comuniquen al Pas quan ho hagin repassat, per estar-ne al cas.

Opció B: els vetlladors que volen obrir la caminada de repàs a altres vetlladors i a amics del Camí en general, disposaran d'un usuari per poder-ho anunciar al web del Camí, o bé que ho comuniquin al Pas perquè sigui el Pas qui ho anunciï al web.

El Pas ho enviarà a la llista d'amics del Camí de la comarca i ho publicarà al Facebook, per si algú més s'hi vol afegir.

Vetlladors coordinadors del tram: els enllaços o caps de vetlladors

És convenient que cada tram nomeni dos vetlladors que coordinin la comunicació entre la resta de vetlladors del seu tram i per facilitar també la comunicació amb el Pas, ja que l'associació Pas és petita i, amb tants trams, acabaria essent un coll d'ampolla que podria fer de tap més que d'ajut.

Funcions dels vetlladors-enllaç de cada tram:

- Coordinar junt amb el Pas el calendari anual de repàs de tot el tram, així com que s'anunciï al web
- Coordinar junt amb el Pas la convocatòria de la trobada anual de vetlladors del tram i, si és el cas, la trobada de vetlladors dels Països Catalans.

